

ΠΟΙΟΣ ΗΤΑΝ ΣΤ' ΑΛΗΘΕΙΑ Ο Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Δημοσιεύουμε σ' αυτό το φύλλο το δεύτερο μέρος της μελέτης για το χαρακτήρα και τη δράση του Ιωάννη Καποδίστρια που αφορά την περίοδο που ήταν κυβερνήτης της Ελλάδας:

Το Γενάρη του 1828, με την έγκριση του τσάρου Νικόλαου και την οικονομική του ενίσχυση, ο Ιωάννης Καποδίστριας φτάνει στην Ελλάδα για να κυβερνήσει. Μεγάλη ευθύνη φέρουν εδώ, οι ηλίθιοι ευρωπαίοι αστοί, που με τη στενή οικονομία λογική τους έπαιζαν για άλλη μια φορά το ρόσικο παιχνίδι. Όταν οι νησιώτες πλοιοκτήτες που αντιδρούσαν στην επιβολή του Καποδίστρια κατέφυγαν στο άγγλο ναύαρχο Χάμιλτον, εκείνος "βλέποντας πως η Ελλάδα απειλούνταν από καταστροφή, οπότε οι συμπατριώτες του θα έγιναν να δάνεια, απάντησε: "Προσκαλέσατε τον Καποδίστρια γιατί αν δε βάλετε έναν να σας κυβερνά είστε χαμένοι" ("Μεγάλη Ιστορία της Ελλάδας", Χ. Γ. Κορδάτος, σελ. 539-540).

Ακόμα και οι πιο φανατικοί απολογητές του ρόσου πράκτορα, με εξαίρεση την αντιδραστική Κούκκου, παραδέχονται πως ο κόμης κυβέρνησε με τρόπο δεσποτικό. Η Ανίτα Πρασά πρόβαλλε σε δικαιολογία γι' αυτό, τα προβλήματα της χώρας που χρειαζόνταν γρήγορα αντιμετώπιση, την αντίδραση των ισχυρών κοινωνικών ομάδων από τη φιλολαϊκή πολιτική του, καθώς και αυτή των μεγάλων δυνάμεων. Όμως, ο Καποδίστριας δεν προσπάθησε να εραρμόσει κανένα αστικό μετασχηματισμό, ούτε στην οικονομική βάση, ούτε στο εμποικό δόγμα, παρ' όλη την πίεση που δέχτηκε από τη Δυτική Ευρώπη για να το κάνει.

Η πρώτη του ενέργεια σαν κυβερνήτης, ήταν να καταλύσει το έτσι κι αλλιώς ανίσχυρο Σύνταγμα και να διαλύσει την Εθνοσυνέλευση, ένα όργανο-ρεκλάμα για το κέρισμα της πανευρωπαϊκής φιλελεύθερης υποστήριξης. Αλλά αντί να προκηρύξει γενικές εκλογές για τη σύσταση νέας Εθνοσυνέλευσης, διόρισε μια 27μελη επιτροπή δικών του ανθρώπων με καθάρη συμβουλευτικό ρόλο, το Πανελλήνιο, παίρνοντας όλη την εξουσία στα χέρια του. Αυτή η επιτροπή είχε δικαίωμα να εκφέρει γνώμη μόνο για τα ζητήματα που δεν είχαν καθαρά διοικητικό χαρακτήρα, και ήταν υποχρεωμένη να στέλνει ημερήσια αναφορά στον κυβερνήτη. Στα 1829, ο Καποδίστριας υποχρεώθηκε από τις ευρωπαϊκές δυνάμεις, κυρίως την Αγγλία, αλλά και από την αντιπολίτευση που σχηματίστηκε στους κόλπους του Πανελληνίου, να επανιδρύσει Εθνοσυνέλευση. Και να πως το έκανε: Έσπευσε να αυξήσει τα μέλη του Πανελληνίου, έτσι ώστε να έχει τον απόλυτο έλεγχο και προκήρυξε εκλογές. Οι "εκλογές" έγιναν μέσα σε κλίμα νοθείας και τρομοκρατίας με εκλογική επιτροπή διορισμένη από τον ίδιο και τους πρακτικούς παλληλόχους "να παίρνον από τους βουλευτές πριν τους ψηφίσουν, έγγραφο δήλωση ότι θα ήταν όργανα του κυβερνήτη" (Κορδάτος στο ίδιο, σελ. 633). Το αποτέλεσμα ήταν η δημιουργία μιας καποδιστριακής Συνέλευσης η οποία αφού ενέκρινε τις ενέργειες του κυβερνήτη και κατοχύρωσε την απόλυτη εξουσία του αυτοδιαλύθηκε. Ο Καποδίστριας εμφανίστηκε μπροστά σε αυτή τη Συνέλευση φορώντας τη ρώσικη στολή. Το Πανελλήνιο αντικαταστάθηκε από μία 27μελη Γερουσία που ουσιαστικά πάλι τη διόριζε ο κόμης. Αλλάξε ο Μανουλιός κι έβαλε τα ρούχα του αλλιώς, δηλαδή.

Όσο εμφανής ήταν η συγκέντρωση της νομοθετικής κι εκτελεστικής εξουσίας στα χέρια αυτού του ασήμαντου τσαρίσκου, άλλο τόσο εμφανής ήταν η τέλεια κυριαρχία του πάνω στη δικαιοσύνη. Ο Φίνλεϊ γράφει πολύ εύστοχα: "Μια εξήγηση υπάρχει για την αδιαφορία του Καποδίστρια να ιδρύσει νόμιμα δικαστήρια. Ο έρωτας που έτρεφε για την απόλυτη εξουσία. Λίγο καιρό μετά τη άφιξη του, διόρισε μερικούς δικαστές και ίδρυσε μερικά καλύτερα δικαστήρια ικανά να δικάζουν μικροπυθόσεις. Νόμιμα δικαστήρια δεν ιδρύθηκαν. Οι έκτακτοι έπιτροποι του (σ.σ. οι έπαρχοι) είχαν ιδιαίτερες, πολύ πλατιές δικαιοδοσίες" ("Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης, εκδόσεις αφών Τολίδη, II, σελ. 212). Έπρεπε να περάσουν δυόμισι χρόνια για να συνταχθεί δικαστικός κώδικας, μα κι εκείνος ήταν επικίνδυνα αναρχοκρατικός. Ο κώδικας "ήταν αντικαθρόφια των φεουδαρχικών και θεοκρατικών αντιλήψεων του Μεσαίωνα. Εξόν από τις άλλες βάρβαρες ποινές που θέσπιζε, αναγνώριζε τον αφορισμό για ποινή" (Κορδάτος, σελ. 605). Ο Καποδίστριας κατοχύρωσε την κυριαρχία του πάνω στη δικαιοσύνη μέσω του αρχηγού της Αστυνομίας Γενατά, με διατάξεις

που όριζαν την επικράτηση της ανακριτικής αρχής (δηλ. της αστυνομικής έρευνας) έναντι της συζητητικής αρχής (δηλ. της αποδεικτικής δικαστικής διαδικασίας), τη χορήγηση δικαιώματος ψήφου μόνο στους διορισμένους από τον τσαρίσκο δικαστές, την ενίσχυση της δικαιοδοσίας των αστυνομών κλπ.

Ο Καποδίστριας επέβαλε αστυνομικό κράτος κι ίδρυσε έκτακτα δικαστήρια για τα πολιτικά αδικήματα που δεν είχαν συγκεκριμένους κανόνες. Οι δικαστές μπορούσαν ανά πάσα στιγμή να παυθούν, ενώ οι κατηγορούμενοι δεν είχαν δικαίωμα έφεσης. Όσοι χαιρετίζουν την πρωτοβουλία του για τη δημιουργία οργανωμένου δικαστικού συστήματος, που σε κάθε περίπτωση έγινε ύστερα από πολιτική πίεση, επικαλούνται απλά το γεγονός ότι η αντιδραστική, τσαροκίνητη εξέγερση στην Ελλάδα δεν επέτρεψε ως τότε την ίδρυση αστικών δικαστηρίων, αφήνοντας τις κοινότητες και τον κλήρο να δικάζουν αυτές τις υποθέσεις.

Εκτός από την πλήρη έλλειψη του διαχωρισμού μεταξύ εκτελεστικής, δικαστικής και νομοθετικής εξουσίας που χαρακτηρίζει το αστικό κράτος, η διακυβέρνηση του Καποδίστρια διέλυσε τις ελπίδες του λαού για τη δημιουργία οργανωμένου συγκεντρωτικού κρατικού μηχανισμού. Οι πραγματικές αστικές επαναστάσεις δημιουργούν νέους θεσμούς που ισχύουν σ' όλη την επικράτεια του εθνικού πλέον κράτους όπως είναι π.χ. το Σύνταγμα. Μ' αυτόν τον τρόπο σπάνει οι τοπικοί οργανισμοί που βάζει η φεουδαρχία στην ανάπτυξη του εμπορίου, της βιοτεχνίας κι εν γένει της οικονομικής και παραγωγικής δραστηριότητας της αστικής τάξης. Ο Καποδίστριας διαίωξε τον τοπικισμό του '21 και τοποθέτησε έκτακτους επιτρόπους σε κάθε επαρχία δίνοντας τους εκτεταμένες αρμοδιότητες. Αυτοί οι αστραπίσκοι, εννοούμενοι του τύραννου, καταπίεζαν αδιάστατα το λαό κι απομυζούσαν το κρατικό ταμείο. Ο Βιάρος, αδελφός του Ιωάννη Καποδίστρια, τοποθετήθηκε έκτακτος επίτροπος Δυτικών Σποράδων. Αυτό το υποκείμενο "διατύπωσε την απαιτήση", γράφει ο Φίνλεϊ, "να πάρει στα χέρια του τη νομοθετική, τη δικαστική και την εκτελεστική εξουσία της επαρχίας του, και αυτές τις ηγεμονικές εξουσίες τις ασκούσε με τρόπο αρκετά αλλόλογο (II, σελ. 205). Όριζε τον τόκο, δήμεινε τη γη, φυλάκιζε τους δυσαρεστημένους από τη διακυβέρνηση του πολίτες, επέβαλε φόρους οπότε χρειαζόταν χρήματα, παρακολούθουσε την ιδιωτική αλληλογραφία κ.ά. Ο Καποδίστριας κατέλυσε τους κοινοτικούς θεσμούς όχι για να οργανώσει συγκεντρωτικό κρατικό μηχανισμό, αλλά για να περιορίσει την εξουσία των προσατών και να κατοχυρώσει εκείνη των ρωσόδουλων οπλαρχηγών του Μοριά, που ήδη λεηλατούσαν την ύπαιθρο.

Ενίσχυσε μάλιστα την κρατική γραφειοκρατία, το νεποτισμό, και την αστυνομοκρατία. Ιδιαίτερα μετά την πολιτική εξουδετέρωση του πρίγκιπα Λεοπόλδου που αποτελούσε την εναλλακτική λύση εξουσίας στον Καποδίστρια, δόθηκαν στην αστυνομία περισσότερες εξουσίες. Οι υπάλληλοι που τον υποστήριζαν απολύθηκαν. Η χώρα είχε γεμίσει από χαφιέδες και μπράβους. Μετά τη γαλλική αστική επανάσταση του 1830 και την πολωνική επανάσταση που αναπτέροσαν το ηθικό της αντιπολίτευσης και δυσχέραναν τη πολιτική του τσάρου, ο Καποδίστριας, βλέποντας πως κινδύνευε, έγινε ακόμα πιο τυραννικός. "Γίνονταν συλλήψεις χωρίς να έχουν εκδοθεί νόμιμα εντάλματα. Όσοι βρίσκονταν σε υψηλά αξιώματα, χρησιμοποιούσαν χαφιέδες και σπυιούνη". Ο άλλος αδελφός του Καποδίστρια, ο "αρχιστράτηγος" Αυγουστίνος, "σχημάτισε μια σωματοφυλακή από προσωπικούς του οπαδούς, που είχαν όχι μόνο καλύτερες στολές, αλλά και καλύτερες αμοιβές από τους υπόλοιπους άνδρες του στρατού" (Φίνλεϊ, II, σελ. 223). Ο χαφιεδισμός επεκτεινόταν ακόμη και στην εκπαίδευση. "Παρά των διδασκάλων απιπούντων τότε πληροφρορία περί των πολιτικών φρονημάτων των μαθητών και παρά των μαθητών περί των πολιτικών φρονημάτων των γονέων τους...", γράφει ο Τίμπος. Ο Τόπος φημιόθηκε και περιορίστηκε όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και έξω από την ελληνική επικράτεια! "Στον "Ταχυδρόμο" της Σμύρνης είχαν δημοσιευθεί τα διατάγματα του που συνεδούτηκαν από αυστηρά σχόλια, καθώς και θαρραλέες επικρίσεις για τα μέτρα που εφάρμοζε. Φρόντισε να μεσολαβήσει ο ρόσος πρέσβευτης στην Κωνσταντινούπολη, που πέτυχε από την Οθωμανική κυβέρνηση μια διαταγή προς τον εκ-

δότη του "Ταχυδρόμου" να σταματήσει τις επικρίσεις για τη συμπεριφορά του Πρόεδρου της Ελλάδας" (Φίνλεϊ, II, σελ. 225). Το απόρρητο της αλληλογραφίας παραβιάζοιταν συστηματικά. Ο αντισπυιητής δικτάτορας "μισούσε τους τέκτονες-καρμπονάους, καθώς και όσους ήταν οργανωμένοι σε μυστικές εταιρείες που εκείνο τον καιρό οι πιο πολλές στρέφονταν ειδικά κατά του μοναρχισμού και κατά του δεσποτισμού γενικά". Τον Ιούλη του 1828 τις απαγόρευσε. Πολλοί προεδροειδικοί άνθρωποι φυλακίστηκαν ή εξορίστηκαν, χωρίς δικαστική απόφαση παρά μονάχα με διαταγές της αστυνομίας, έτσι όπως γινόταν στην τσαρική Ρωσία.

Ο Καποδίστριας οργάνωσε το κράτος κατά τα απολυταρχικά τσαρικά πρότυπα. Το εκπαιδευτικό του σύστημα δεν θα μπορούσε λοιπόν να αποδείξει εξαίρεση. Ο ρόσος πράκτορας προχώρησε στην εκπαιδευτική του πολιτική ακολουθώντας τις υποδείξεις του στενού του φίλου και ρόσου διπλωμάτη Αλέξανδρου Στουρτζά. Η "παιδεία" εξημερευόταν τις ανάγκες της τσαρικής φεουδαρχίας και, συνακόλουθα, της κρατικής γραφειοκρατίας και της σκοταδιστικής ορθόδοξης εκκλησίας.

Ο Φίνλεϊ περιγράφει αρκετά παραστατικά την οργανωσιά που επικρατούσε στην εκπαίδευση: "Στην Αίγινα έκτισε ένα τράσσιο ορφανοτροφείο. Το γέμισε με τα παιδιά που ελευθερώθηκαν από τη σκλαβιά, και γύρισαν από την Αίγυπτο... Η εσωτερική διοίκηση του ιδρύματος ήταν τόσο κακή που δεν πρόκοψε. Ο Πρόεδρος έδωσε διαταγή να χρισθούν πολλά σχολεία σε διάφορα μέρη της Ελλάδας. Τόση λίγη φροντίδα, όμως, εκδήλωσε για το σκοπό αυτό, που, πολύ σύντομα, πολλά από αυτά έγιναν στρατώνες. Μέσα στις πόλεις, δεν πάρθηκε καμία μέριμνα από τη μεριά της κυβέρνησης, για βελτίωση της δημόσιας εκπαίδευσης. Συχνά, οι διοικητές, που ο ίδιος ο Πρόεδρος είχε διορίσει, δεν επέμεναν στους δασκάλους τη δημιουργία των ιδιαιτέρων σχολείων. Καμιά επίσης μέριμνα για την εκπαίδευση του κλήρου. Τέτοια ήταν η αμορφωσιά των παπάδων, που η άγνοια τους ήταν τροπή για την ορθόδοξη εκκλησία και αφορμή για την ανάπτυξη της εθνικής διαστροφής". Ενώ η καλλιέργεια των θετικών επιστημών περιήλθε σε δεύτερη μοίρα, ευνοήθηκε η παραγωγή ατόμων ικανών να στελεχώσουν την υπερδιογκωμένη κρατική γραφειοκρατία, το στρατό και την εκκλησία. Τα χειροτεχνικά σχολεία με πρακτικό προσανατολισμό λειτουργούσαν ξεχωριστά από τα θεωρητικά σχολεία της στοιχειώδους εκπαίδευσης. Στο δευτεροβάθμιο σχολείο της Αίγινας, η μόνη θετική επιστήμη που διδασκόταν ήταν τα μαθηματικά. Την ίδια στιγμή ιδρύθηκαν ανώτερο πολεμικό και εκκλησιαστικό σχολείο. Ο Καποδίστριας είχε δηλώσει στη συνέλευση πως σκόπευε να ιδρύσει ανώτερο σχολείο "για όσους θα ακολουθούσαν το εκκλησιαστικό στάδιο, για όσους θα γίνονταν κρατικοί λειτουργοί, και για όσους θα "διέτρεχαν το στάδιον των επιστημών (σ.σ. μόνο αυτό δεν έκανε), των τεχνών και της φιλολογίας" ("Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, XII, σελ. 590). Η ορθόδοξη συνέχεια να ηγεμονεύει την εκπαίδευση. Απόδειξη είναι η ίδρυση του υπουργείου "παιδείας και εκκλησιαστικών και της Δημόσιας Εκπαίδευσης". Προς χάρην του ορθόδοξου δογματισμού, ο κυβερνήτης ανδρούσε στο εκπαιδευτικό έργο του "αιρετικών" δυτικών μισογυνίων, οι οποίοι ίδρυσαν σχολείο και συνέβαλαν, με τις ελάχιστες έστω γνώσεις τους, στη μόρφωση των κοριτσιών. Ο Καποδίστριας ήταν υπέρμαχος της λεγόμενης ηθικής και φιλολογικής μόρφωσης. Όμως κι αυτή ήταν κομμένη και ρομμένη στα μέτρα του διεφθαρμένου καθεστώτος. "Στ' ανώτερα σχολεία απαγόρευσε τη διδασκαλία της "Γοργίας" του Πλάτωνα, επειδή στο διάλογο αυτό διδάσκειται "ότι το αδικείν είναι χείρον του αδικείσθαι", ενώ ο ίδιος προέτρεπε κι επέβαλε τη διδασκαλία της "Απολογίας του Σοκράτους" για να προπαγανδίσει έμμεσα την απόλυτη υπαγωγή στους νόμους και στους διοικούντες" (Κορδάτος, X, σελ. 608). Οι μαθητές μάθαιναν πως να παρακολούθουν και να καταδίδουν τους γονείς τους.

Αλλά και στην οργάνωση του στρατού, η κατάσταση δεν ήταν καλύτερη. Το '21 δεν δημιουργήσε εθνικό στρατό, αλλά συμμορίες ένοπλων ζουκλεφτών και πρώην αστυνομών του οθωμανικού κράτους που συγκέντρωναν γύρω τους προσωπικούς οπαδούς. Οι συμμορίες αυτές αποτέκνησαν την απόλυτη κυριαρχία των περιοχών που έλεγχαν κι έγιναν ο φόβος και ο τρόμος των χωρικών. Οι οπλαρχηγοί λήστευαν τους αγρότες, και παρ'όλην έκλεβαν την εμπειρία της ανίσχυρης γενοκλυβερνισης, δηλώνοντας πολλαπλάσιους άντρες από αυτούς που πραγματικά διέθεταν. Ο Καποδίστριας διαίωνισε αυτή την

συνέχεια πίσω

κατάσταση δίνοντας, κατ' αρχήν, στους οπλαρχηγούς της εύνοιας του, σημαντικά προνόμια. "Πολλοί οπαδοί του στο Μοριά δυσαρεστήθηκαν μαζί του γιατί άφησε τον Κολοκοτρώνη να σχηματίσει σώμα ενόπλων που αποτελέσει από προσωπικούς ακολούθους του, όπως ακριβώς είχε συμβεί στις χειρότερες μέρες της επαναστάσεως, και να εισπράττει το φόρο των κτηνών" (Φίνλεϋ, II, 226). Συγκροτήθηκε μικρό τακτικό σώμα στρατού, με η οργάνωσή του αμελήθηκε. Δεν υπήρξε κανένα συγκεκριμένο σχέδιο στρατιωτικών κανονισμών. Με τη μέθοδο της μη καταβολής των μισθών στους στρατιώτες, ο Καποδίστριας πέτυχε να διώξει τον ανεπιθύμητο στρατηγό Φαβιέρο, να διαλύσει τη στρατιά του, και να κηρύξει επιστράτευση. Έτσι απόσπασε πολλούς αγρότες από τη γη όπου δούλευαν με αποτέλεσμα να χτυπηθεί η αγροτική παραγωγή. Επιπλέον, δεν φρόντισε να αποσυμφορήσει το στρατό από τους πολυάριθμους αξιωματικούς. Ο Φίνλεϋ εξηγεί: "Αν ο Καποδίστριας... τοποθετούσε σε εθνικές γαίες τους υπεράριθμους αξιωματικούς που επιθυμούσαν να γίνουν αγρότες, θα μπορούσε να είχε ξεχαρβαλώσει το σύστημα ενοικιάσεως στους στρατιωτικούς των δημοσίων προσόδων της χώρας, σύστημα που είχαν επιβάλλει οι καπεταναίοι..." (II, σελ. 198).

Η καποδιστριακή εξουσία κληρονόμησε και δυνάμωσε την κρίση στις κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες που έφερε η εξέγερση των Ελλήνων. Η πρόωπη και καθοδηγούμενη από την τσαρική Ρωσία εξέγερση χτύπησε συνθέμελα τις παραγωγικές δυνάμεις, και ταυτόχρονα επέφερε τεράστια οπισθοδρόμηση στις παραγωγικές σχέσεις. Κατά τις παραμονές της, το εμπόριο κι η βιοτεχνική παραγωγή σημείωναν σχετική ευμηνία. Το χριστιανικό στοιχείο απολάμβανε οικονομικές, θρησκευτικές, οργανωτικές και άλλες ελευθερίες. Ειδικά σ' ορισμένα νησιά που αργότερα εξεγέρθηκαν, "η σουλτανική εξουσία είχε επιβάλει πολύ ελαφριά φορολογία... και τους είχε παραχωρήσει το δικαίωμα να ρυθμίζουν τα εσωτερικά τους ζητήματα σαν ανεξάρτητες δημοκρατίες. Είχαν επίσης λιγότερους περιορισμούς στις ατομικές ελευθερίες, όπως και στη διεξαγωγή του εμπορίου, από τα περισσότερα χριστιανικά κράτη" (Φίνλεϋ, I, σελ. 230).

Η οθωμανική κατάκτηση κατέργησε την έγγειο δουλοπαροικία κι οι "χριστιανοί καλλιεργητές της γης στην Τουρκία είχαν στην κυριότητα τους μεγαλύτερο ποσοστό από το προϊόν του μόχθου τους, σε σχέση με τους χριστιανούς αγρότες της Πολωνίας και της Ουγγαρίας" (σελ. 30), όπως και μεγαλύτερη ελευθερία λόγου.

Η εξέγερση κατέστρεψε κάθε παραγωγική δραστηριότητα. Η αγροτική και βιοτεχνική παραγωγή μηδενίστηκε, το εμπόριο και η ναυτιλία σταμάτησαν, οι ναυτικοί επιδόθηκαν στην πειρατεία, ενώ άνοιξε το δουλεμπόριο των Τούρκων που δεν κατόρθωσαν να εκκαθαρίσουν οι "οπαδοί της ελευθερίας και της ισότητας". Οι οπλαρχηγοί λεηλατούσαν τα χωριά, σκότωναν κι έκλεβαν ολόκληρη τη σοδειά, αναγκάζοντας τους χωρικούς ή να οργανώσουν την αυτοάμυνά τους ή να καταφύγουν στα οθωμανικά εδάφη. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι οι έλληνες αγρότες βοήθησαν λίγο-πολύ τον οθωμανικό στρατό στην προσπάθειά του να καταστείλει την εξέγερση. Τα χρήματα των αγγλικών δανείων κατασπαταλήθηκαν από τους οπλαρχηγούς, τους προσετούς και τους υπεράριθμους ακολούθους τους. Η πείνα θέρειζε.

Ο ρόλος της καποδιστριακής εξουσίας ήταν καταλυτικός στην παραπέρα διάλυση και καταστροφή. Όπως γράφει ο Φίνλεϋ: "Η βασική πηγή των προσόδων της Ελλάδας ήταν η δεκάτη της ετήσιας οικογενειακής όλων των καλλιεργημένων εκτάσεων κι ένα ενοικίο επιπλέον, δεκαπέντε τοις εκατό, σε όλες τις τουρκικές περιουσίες που είχαν θεωρηθεί εθνικές. Το οθωμανικό σύστημα της ενοικιάσεως των φόρων συνεχίστηκε. Επίσης, συνεχίστηκε και το σύστημα που επικρατούσε την εποχή της επανάστασης, η εκμίσθωση δηλαδή μεγάλων εκτάσεων σε προσετούς και οπλαρχηγούς... Ο Καποδίστριας δεν έβαλε κανένα φραγμό στις καταρτήσεις των υπενοικιαστών της δεκάτης... Έδειχνε ξεχωριστή εύνοια στους καπεταναίους που τους πίστευε σα θεριούς προσωπικούς οπαδούς του κι ενίσχυσε το κύρος τους δίνοντας τους τη δυνατότητα να ενοικιάζονταν τους φόρους μεγάλων περιφερειών. Από αυτά που εισπράτταν, σα φοροεισπράκτορες, μπορούσαν να διατηρούν σώματα ενόπλων αρκετά μεγάλα" (II, 207-8). Αυτό ήταν το κύριο κοινωνικό στήριγμα του κυβερνήτη. Έγιναν επίσης προσφορές εθνικών γαιών σε ρώσους φεουδάρχες. Τα χρήματα του κρατικού ταμείου έτρεφαν το καρκίνωμα της γραφειοκρατίας σε τέτοιο βαθμό που κατά την περίοδο διακυβέρνησης του αδελφού του Καποδίστρια, Αυγουστίνου, "συμφορίες από στρατιώτες, ναύτες, καπετάνιους, στρατηγούς αστυνομικούς, δημόσιους υπαλλήλους, φοροεισπράκτορες, γραμματείς και τυχοδιώκτες πολιτικούς ζού-

σαν τεμπέλικα σε βάρος του Δημοσίου, τη στιγμή που οι αγρότες πέθαιναν από την πείνα" (II, σελ. 256). Ανθούσε η τοκογλυφία ενώ η παραγωγική αδυναμία της χώρας είχε αντίκτυπο και στη δημοσιονομική πολιτική. Κόπηκε ένα υπερτιμημένο νόμισμα, και ιδρύθηκε μια "εθνική" τράπεζα όπου υποχρεώθηκαν να καταθέσουν οι έμποροι. Η τράπεζα ήταν στην ουσία ένα κόλλο μόνο για να αποσπάσει η κλίκα Καποδίστρια τα χρήματα της αστικής τάξης, αφού η κυβέρνηση πήρε για λογαριασμό της όλα τα χρήματα που κατατέθηκαν, και τα ξόδεψε δημιουργώντας τη "μεσαία τάξη", δηλ. την υπαλληλική γραφειοκρατία.

Ολ' αυτά οδήγησαν στη μεγαλειώδη αντίσταση του ελληνικού λαού που συγκλόνισε τη χώρα εκείνη την περίοδο. Οι σπουδαστές στασίαζαν, πόλεις εξεγείρονταν, σπουδαίοι διανοητές όπως ήταν ο Αδαμάντιος Κοραής, καλούσαν σε αντικαποδιστριακό αγώνα. Το καλοκαίρι του 1831 σημειώθηκε η πρώτη ελληνική αστική επανάσταση, κάτω από την καθοδήγηση των εμπόρων-πλοιοκτητών. Η επανάσταση πνίγηκε στο αίμα από το ρώσικο

στόλο του Ρίκορντ, που έδωσε μετά το έναυσμα στο στρατό του Καποδίστρια να εισβάλλει στον Πόρο και να τον λεηλατήσει. Όμως η αντίσταση του λαού δε σταματά εκεί. Στις 27 Σεπτεμβρίου / 9 Οκτωβρίου 1831, οι πατριώτες εκτέλεσαν το μισητό κυβερνήτη κι άρχισε ο εμφύλιος πόλεμος μεταξύ των ρωσοδούλων λητοσοσυμμοριτών του Μοριά και των αγγλόφιλων και γαλλόφιλων προσετών και οπλαρχηγών της Ρούμελης που έκρυζαν πιο θετικές κοινωνικές δυνάμεις. Γι' αυτό το λόγο, απ' την πλευρά των ρουμειλιτών, ο πόλεμος αυτός ήταν ένας προοδευτικός πόλεμος, παρόλη την καθυστέρηση που έκλειναν μέσα τους. Αντίθετα, οι ρωσοδούλοι αντιδρούσαν στη δημιουργία συνταγματικών θεσμών και γενικότερα θεσμών αστικού εκδημοκρατισμού, ενώ σχεδίαζαν κρυφά την επιβολή του ρώσου ναυάρχου Ρίκορντ για κυβερνήτη της Ελλάδας. Τελικά η επέμβαση του γαλλικού στρατού έδωσε τέλος στη 2χρονη ένοπλη διαμάχη, αλλά η ρώσικη κηδεμονία στη χώρα μας παρατάθηκε για πολλές δεκαετίες.

ΑΛΒΑΝΙΚΟΣ ΣΟΒΙΝΙΣΜΟΣ

ΟΙ ΠΡΟΒΟΚΑΤΟΡΕΣ ΤΟΥ ΣΕΡΒΙΚΟΥ ΦΑΣΙΣΜΟΥ

Ένα χρόνο μετά την εθνοκάθαρση των Αλβανών και τους προβοκατόρικους βομβαρδισμούς του ΝΑΤΟ που εγκατέστησαν για τα καλά το ρώσικο ιμπεριαλισμό κεντρικά στα Βαλκάνια η ανοιχτή πληγή του Κόσοβο κακοφορμίζει. Μόνο που τώρα την ευθύνη έχει ο προβοκατόρικος αλβανικός σοβινισμός μέσω UCK που επιτέθηκε στις αρχές Φεβραρίου και σκότωσε κάποιους Σέρβους. Οι Σέρβοι απάντησαν και μετά κάτω από την ηγεσία του Θάτσι ο UCK οργάνωσε τη λεγόμενη "Πορεία για τη Μιτροβίτσα" που αποτελούσε την ένωση της Μιτροβίτσα που το ένα τρίτο της παραμένει ένας εθνικά καθαρός σερβικός θύλακας με πρόβλεψη στη Σερβία οξύνοντας ακόμα περισσότερο την κατάσταση. Την 1η Μάρτη κάνει μια δημόσια την εμφάνιση του "Απελευθερωτικός Στρατός του Πρέζεβο, Μεντβένια, Μπουγιάνοβατς" που αποτελούσε πόλεις της Σερβίας στις οποίες ζει αλβανική μειονότητα 75000 περίπου ανθρώπων και αποτελεί την πλειοψηφία στις περιοχές αυτές. Σε συνέντευξη του στην εφημερίδα του Κοσσυφοπέδιου Ζέρι ένας άγνωστος άντρας δηλώνει ότι ο ΑΣΠΙΜΜ αναμείχθηκε στην επίθεση στη σέρβικη αστυνομία στην αποστρατικοποιημένη ζώνη ανάμεσα στο Κόσοβο και τη Σερβία, επεισόδιο στο οποίο σκοτώθηκαν ένας Σέρβος αστυνομικός, ένας Αλβανός και τραυματίστηκαν τρεις αστυνομικοί. Ο ΑΣΠΙΜΜ αποκαλεί αυτή την περιοχή "ανατολικό Κόσοβο" και δεν κρύβει καθόλου ότι επιδίωκε την ένωση της με το Κόσοβο. Στις 3 Μάρτη ανώνυμο στέλεχος του ΟΗΕ κατάγγειλε τον ΑΣΠΙΜΜ για επίθεση ενάντια σε όχημα του ΟΗΕ τραυματίζοντας έναν Ιρλανδό και σκοτώνοντας ένα Ρώσο. Σύμφωνα με τον ανταποκριτή των Νιου Γιορκ Τάιμς, Στίβεν Φλάγκερ "Κατά μήκος των συνόρων του Κόσοβο, ένοπλοι Αλβανοί που φοράνε στολή στην παρακλαδισιά του UCK εκπαιδεύονται για μια μάχη που η Δύση δεν θέλει να δώσει" (Αυγή, 4/3). Όλα δείχνουν ότι πρόκειται για ρωσοδούλους Αλβανούς προβοκατόρες. Αυτοί χτυπάνε για να προκαλέσουν την απάντηση των δυτικών και να σπύρουν τον αλβανικό σοβινισμό ενάντια στη Δύση. Εκμεταλλεύονται γι' αυτό το σκοπό τη δικαίη οργή της αλβανικής μειονότητας που μετά την εθνοκάθαρση δεν είδε την τιμωρία των υπεύθυνων σέρβων νεοναζί αλλά ούτε και την επιστροφή των προσφύγων στα σπίτια τους. Γι' αυτό και σε μια πρώτη περίοδο οι μεμονωμένες δολοφονίες σέρβων είχαν το χαρακτήρα της εκδίκησης. Εδώ και ένα περίπου μήνα όμως έχουμε περσίσει στο ανοιχτό σχέδιο μιας προβοκατίας που η πολιτική της έδρα βρίσκεται στα Τίρανα. Πρόκειται για την αλλαγή στην ηγεσία του Φασιστικού Κόμματος και την νέα άνοδο του φιλορώσου Φάτος Νάνο στα τέλη Οκτώβρη. Η πρόση του σοβιδοτικού αλβανού πρωθυπουργού Π. Μάνκο συνοδεύτηκε από το διορισμό του επίσης φιλοσέρβου Μέτα στην πρωθυπουργία. Αυτή δεν ήταν μια επιθυμία του Νάνο αλλά μια απαίτηση των ΗΠΑ και της Ευρώπης. Ήταν μια αναγκαία παραχώρηση του Νάνο στη Δύση. Γρήγορα οι αντιθέσεις ήρθαν στην επιφάνεια. Ο υφυπουργός εξωτερικών Μπλιούσι δήλωσε στην εφημερίδα Κόχα Γιόνε ότι ο Μέτα διαμαρτυρήθηκε στην αμερικανίδα υπουργό εξωτερικών Ολμπράιτ και κατηγορήσει το Νάνο ότι προσπαθεί να ανατρέψει την κυβέρνηση κάτι που η ίδια προσπαθούσε να ξεπεράσει λέγοντας ότι οι εσοκομιακές διαφωνίες δεν βοηθούν καθόλου τη χώρα (Ελευθεροτυπία, 1/3). Ήταν ο ίδιος ο Νάνο που στις 6 Δεκεμβρίου έδωσε το πράσινο φως στο Θάτσι να κινηθεί λέγοντας ότι θέλει στενότερες πολιτικές και οικονομικές σχέσεις μεταξύ των έξι εκατομμυρίων Αλβανών που βρίσκονται διάσπαρτοι στα Βαλκάνια τονίζοντας υποκριτικά ότι αυτό δεν συνεπάγεται αλλαγή των υφιστάμενων συνόρων (Καθημερινή, 7/12/99). Σε συνέντευξη του στο Βήμα, 31/12/99, απαντώντας στην ερώτηση αν πρέπει να ανεξαρτητοποιηθεί το Κόσοβο δηλώνει:

"Οι αλβανοί πολιτικοί στην Αλβανία και στο Κοσσυφοπέδιο και οι διεθνείς παίκτες που είναι παρόντες στην περιοχή πρέπει να συνεργασθούν ώστε να διοργανωθούν ελεύθερες εκλογές και να οικοδομηθούν σύγχρονοι δημοκρατικοί θεσμοί που θα παρέχουν ίσες ευκαιρίες σε Σέρβους και Αλβανούς. Δεν πρέπει να δημιουργηθούν υψηλότερα ή νέα τείχη στην πρόση Γιουγκοσλαβία και στα Βαλκάνια γενικότερα γιατί θα εμποδίσουν την πρόοδο και την δημοκρατία. **Ας καταστήσουμε τα σύνορα λιγότερο σημαντικά. Ας δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις για ενσωμάτωση και όχι για διαχωρισμό!**"! Στην ίδια συνέντευξη εκθέτει τον Θάτσι και δηλώνει ότι "Πρέπει να απαλλαγούμε με δημοκρατικό τρόπο από τον καθεστώς Μιλόσεβιτς, αλλιώς δεν υπάρχει μέλλον ούτε για τους Αλβανούς ούτε για τους Σέρβους".

Είναι πολύ πιθανόν λοιπόν αυτή η προβοκατία της ρωσοφίλης ηγεσίας Νάνο-Θάτσι, που χρησιμοποιεί σαν εργαλείο τον αλβανικό σοβινισμό, να έχει σα στόχο και την ανατροπή Μιλόσεβιτς, μόνιμο στόχο της Ρωσίας τα τελευταία χρόνια, μέσω Κόσοβου και Δύσης. Ο δυτικός ιμπεριαλισμός βέβαια αδυνατεί να καταλάβει οτιδήποτε και παρακολουθεί παραγόμενος τις εξελίξεις. Η κρίση που έρχεται όμως θα τον τοποθετήσει σαν εχθρό της Αλβανίας καθώς θα προσπαθεί να υπερσπάσει τους Σέρβους του Κόσοβου συγκεντρώντας το μίσος των Αλβανών, πράγμα που ήδη γίνεται.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΝΑΖΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΣΤΟ INTERNET

http: users.hellasnet.gr/antinazi

e-mail: antinazi@hellasnet.gr